

NR. 1 MARS 2017, 25. ÅRGANG

Maihaugbladet

MEDLEMSBLAD FOR DE SANDVIGSKE SAMLINGERS VENNER

MEDLEMSINFORMASJON

Som medlem i De Sandvigske Samlingers Venner får du fri inngang på Maihaugen i et kalenderår, rabatt på de fleste varer i Maihaugbutikken (ikke bøker), fri inngang på Maihaugens egne arrangementer som Barnas sommer- og vinterdag, Julemarkedet og St. Hansaften. Du slipper også å stå i kø på de store arrangementene. Maihaugbladet får du i posten tre ganger pr. år.

MEDLEMSKONTINGENT FRA OG MED 2017:

Livsvarig medlemskap kr. 5.500,-
Enkeltmedlemskap kr. 500,-/år
Familiemedlemskap kr. 750,-/år
Familiemedlemskapet gjelder foreldre og egne barn under 18 år og barnebarn under 18 år. I vinterhalvåret kan du ta med en gjest.

ENDREDE ÅPNINGSTIDER TIL FRILUFTSMUSEET VIA PORTENE:

Fra 2. februar 2016 er portene stengt i museets åpningstid. Medlemmene i Venneforeningen må derfor benytte hovedinngangen for tilgang til friluftsmuseet. Utenom høysesongen åpnes portene kl. 07–11 og deretter kl. 16–22 alle dager unntatt mandag, da portene er åpne kl. 07–22. I høysesongen vil de være åpne alle ukedager kl. 07–08 og kl. 17–22.

De Sandvigske Samlingers Venner (DSSV) ble stiftet i 1932, og har dermed mange aktive år bak seg. Maihaugvennene har som formål å støtte driften og utviklingen av museet. Gjennom årene har Maihaugvennene gitt mange bidrag for å styrke og utvikle Maihaugen i form av dugnadsinnsats og gaver. Alle som ønsker å være med å støtte Maihaugen, kan være medlemmer i De Sandvigske Samlingers Venner.

De Sandvigske Samlingers Venner

Maihaugen, 2609 Lillehammer
Bankgiro: 2000.05.17608
Informasjon: tlf. 61 28 89 00
E-post: venner@maihaugen.no

Redaktør: Ivar Olstad
Grafisk produksjon: Dialecta

INNHOOLD

Leder / Kontingentøkninger	side 3
Maihaugens samlingsforvaltning	side 4
Et dypdykk i magasinene	side 6
De som tar avgjørelsen	side 8
Rydde, sortere, kaste, ta vare på – hva gjør vi?	side 9
Museets bankende hjerte	side 10
Birkebeinerrennet – fra saga til styrkeprøve	side 10
Torsdagsvennene – Maihaugens nyttige, gode venner	side 11
Årsmelding 2016	side 12
Håkon Brusveen – olympisk mester og radiolegende	side 14
Forslag til revisjon av vedtekter	side 14
Årsregnskap 2016	side 15
Til Heidal – Venneturen 2017	side 16

VELKOMMEN TIL ÅRSMØTE 2017 I DSSV

Onsdag 15. mars kl. 18.30
i Auditoriet på Maihaugen

DAGSORDEN

- Årsmelding, regnskap og revisjonsberetning
- Fastsetting av kontingent for 2018
- Evt. innkomne forslag
- Valg
- Dir. Jostein Skurdal orienterer om status og planer
- Servering i kafeteriaen etterpå

REGISTRER DIN EPOST!

Alle medlemmer i DSSV oppfordres til å registrere sin epostadresse slik at vi lettere kan sende ut informasjon til våre medlemmer. Skjema for innsending finner du på: www.maihaugen.no/venneforeningen.

*Barnas vinterdag arrangeres hvert år i februar.
Forsiden: Jørgen Skaug*

Kjære Venner!

Svend Strand, Styreleder DSSV

I dette nummeret av Maihaugbladet kikker vi bak fasaden på Maihaugen og dykker ned i det vell av gjenstander, fotografier og andre museale verdigjenstander som skjuler seg i magasiner, lagre og andre «skattkamre» som vi ikke ser i utstillingene vanligvis.

I løpet av høsten planlegger vi å gi en eksklusiv spesialomvisning for venneforeningens medlemmer i noen av disse magasinene. Da vil dere få et lite innblikk i denne verden som det vanlige publikum ikke ser.

Dette er ett eksempel på de fordelene som medlemskapet i DSSV kan og skal gi. Vi vil hvert år bestrebe oss på å invitere våre medlemmer til enkelte slike «eksklusive» arrangementer. Sammen med tilsendelse av Maihaugbladet tre ganger pr år, rabatt på de fleste varer i Maihaugbutikken, vennetur til utvalgte steder, direkte adgang forbi lange køer på de store publikumsdagene og selvsagt fri inngang hele året til museet er ting som vi mener gir høy verdi av medlemskap i DSSV.

Vi vet at mange setter pris på dette, våre medlemstall (vi er Norges største museumsvenneforening) forteller oss at både lokalbefolkningen, og andre, er lojale overfor og verdsetter sin tilknytning til dette fantastiske museet! Derfor mener vi at vår kontingent som er beskrevet i orienteringen på denne siden gir meget god verdi for pengene.

Og husk, jo oftere du besøker Maihaugen i år, jo mere sparer du i inngangspenger! Derfor ønsker jeg alle våre medlemmer, enkeltmedlemmer som familier, et riktig fint Maihaugenår med mange flotte turer i anlegget i 2017! Og takk for at du fortsatt er medlem hos oss!

KONTINGENTØKNING FRA 2016 TIL 2017

Enkelte medlemmer har reagert på økningen av årskontingenten for familiemedlemskap fra 2016 til 2017.

Vi forstår reaksjonen på dette påslaget. Vi burde ha vært flinkere til å kommunisere dette i Maihaugbladet nr 3 2016 som kom sammen med giro for kontingentinnbetaling. Satsene ble fremlagt, begrunnet og vedtatt på Venneforeningens årsmøte i mars i år.

Det har i noen tid vært diskusjon, med jevne mellomrom, med administrasjonen på Maihaugen om nivået på DSSVs medlemskontingent. Enkelte røster har ment at denne har vært for lav i forhold til ordinær inngangsbillett. For å komme fram til et nivå som vi mente burde være rimelig, ble det nedsatt en gruppe bestående av ledelse på Maihaugen og styrerepresentanter fra DSSV. Denne gruppen kom fram til følgende «prinsipp» som skal gjelde for fremtidig fastsettelse av kontingenten:

DSSV familiemedlemskap årskontingent skal være 2 x gjennomsnitt (sommer og vinter) av ordinær inngangsbillett for familier. Årets kontingent er derfor $2 \times (425 \text{ (sommerpris)} + 325 \text{ (vinterpris)}) / 2 = 750$.

Det betyr i realiteten at dersom en familie besøker Maihaugen for eksempel St. Hans, Barnas Dag og Julemarkedet, så har man «spart» vesentlig i forhold til ikke-medlemmer.

For enkeltmedlemskap gjelder samme prinsipp, men «faktoren» man multipliserer gjennomsnitt sommer-/vinterbillett med er 3 i stedet for 2. Dette fordi vi ønsker å stimulere barnefamilier til å besøke Maihaugen.

Vi håper dette forklarer årsaken til årets kontingent, og at dere har forståelse for dette prinsipp.

Maihaugens samlings

Maihaugen er et av de eldste friluftsmuseene i verden, og et hjem for kunnskap, i vid forstand. Ved museet foregår det innsamling, lagring og formidling av kunnskap – kunnskap i form av skrift, fotografier, film, teknikker, gjenstander, og sist men ikke minst, bygninger. Til sammen utgjør Maihaugen et reservoar av kunnskap, og nettopp derfor har museet en viktig rolle i samfunnet. Museet skal bidra til å øke kunnskapen om fortiden vår, og samtidig peke fremover mot samtiden. I denne sammenheng er museets innsamlingspolitikk sentral. Det er viktig for Maihaugen å ha en klar formening om hva som er aktuell kunnskap. Det må være en tydelig sammenheng mellom museets oppdrag og museets innsamlingspolitikk.

Opp gjennom årene har denne politikken variert. Dette skyldes at museet har vært inne i ulike faser, men også at idealene og verdiene som har ligget til grunn for praksisen har variert.

Fra aktiv til passiv innsamling

I løpet av de 130 årene som har gått siden Anders Sandvig kjøpte sin første gjenstand, har museets samlinger vokst betraktelig. Måten gjenstandene blir samlet inn på har også endret seg. I løpet av andre halvdel av 1900-tallet endret Maihaugens innsamlingspolitikk seg fra å være aktiv til å bli mer passiv. Der hvor museet tidligere aktivt gikk ut og kjøpte objekter, begynte museet etterhvert å basere til-

veksten sin på gaver. Det har vist seg at denne måten å samle på fører med seg noen utfordringer. Blant annet er det en viss fare for at museet kan ende opp med å bli et museum publikum tror vi er, og ikke et museum vi selv ønsker å være. Videre åpner denne måten å samle på for «en kjekt å ha» tankegang, med det resultat at museets magasiner og hus til slutt blir overfylt av gjenstander som en tenker kanskje kan bli aktuelle og interessante i fremtiden. Den endelige konsekvensen av en slik innsamling, om den ikke blir styrt, er at museet pådrar seg store uløste museumsfaglige oppgaver som senere må veltes over på nye generasjoner museumsansatte.

Etterslep

Situasjonen på Maihaugen i dag, akkurat som i de andre store museene, er at museet gjennom årtier har opparbeidet seg utfordringer knyttet til et etterslep i samlingsforvaltningen. Ting har hopet seg opp og gjenstander har blitt plassert både her og der, også i mindre ideelle lokaler ute i friluftsmuseet. Den «kjekt å ha» mentaliteten som har lett for å prege den passive innsamlingen har ført til at museet har påtatt seg større oppgaver enn det makter. Mange av objektene som med årene er tatt inn er også mangelfullt registrert. Etter hvert som årene går er det lett for at sammenhengene, altså tanken bak inntaket av objektet, forsvinner.

Av avdelingsleder
Helge Sognli

forvaltning

Samarbeid med publikum er viktig

Den passive innsamlingen som Maihaugen i de senere tiår har praktisert, har også positive sider ved seg. Museet er helt avhengig av et godt samarbeid med publikum, og det er mye verdifull kunnskap, i bred forstand, som har funnet veien inn i museets samlinger gjennom dette samarbeidet med publikum. Poenget er at denne innsamlingen fra museets side må være styrt. Den må stå i forhold til vår profil, vårt behov, og ikke minst må den stå i forhold til vår forvaltningskapasitet.

Fokus på samlingsforvaltning

Flere grep har blitt gjort på Maihaugen de senere årene for å gjøre noe med utfordringene. For det første er det strammet inn på rutinene knyttet til inntak. For å sikre god forankring tas alle avgjørelser i fellesskap i et tverrfaglig sammensatt inntaksutvalg. Vår magasinforvalter, som har ansvaret for orden i magasinene, sitter med i utvalget for å sikre optimal plassering på objektene som tas inn.

For det andre har museet de senere år satset flere millioner kroner for å gjøre noe med magasinkapasiteten. Maihaugen lever dårlig med at enkelte deler av samlingen er mindre godt magasinert. Som følge av dette har museet de siste årene oppført to nye magasiner, hver på 800 m². I løpet av 2017 vil disse innredes med henholdsvis mobilt reolsystem og mesanin.

Dette vil øke magasinkapasiteten betraktelig – nærmere en tredobling. Etter ferdigstilling vil de delene av samlingen som i dag står uforvarsvarlig lagret bli flyttet inn de nye klimatiske stabile magasinene. For samlingsforvaltningen på Maihaugen er det langt bedre at ting blir samlet. Spredt plassering gir mindre kontroll.

For det tredje ønsker museet å skifte en god del av innsamlingen over i aktiv retning. Det arbeides i disse dager med en ny samlingsforvaltningsplan. I en slik prosess er det viktig å både se bakover og fremover. Vi må være bevisste på at vi bygger videre på tidligere generasjoners arbeid. Samtidig må vi tørre å ta egne valg, og kanskje gjøre ting på litt andre måter. I utkastet til ny samlingsforvaltningsplan blir det foreslått å etablere en tydelig samlingsprofil. For Maihaugens vedkommende betyr dette at museet skal ha et tydelig fokus på bolig, hjem og håndverk i innsamlingen sin. Samtidig blir det foreslått å forsøke å samle i sanntid. Ved å samle i sanntid bryter vi tendensen til alltid å samle i ettertid, på et tidspunkt da gjenstander og sammenhengen de inngikk i ofte er borte. I dagens forbrukersamfunn har objekter kort levetid. Utviklingen går raskere enn før, og om vi ikke er fremoverlent i vår innsamlingspraksis, kan vi risikere å gå glipp av mye verdifull kunnskap – og det er ikke ønskelig.

Et dypdykk i magasinene

Av Ivar Olstad

Magasinforvalter Olav Taskerud er en mann med utpreget ordenssans. Her pusser og steller han med medaljene til Håkon Brusveen. Ikke mindre enn 290 premier av ulikt slag er gitt til OL-museet, til en utstilling som åpner i slutten av februar.

Lagrede gjenstander hist og her og overalt, inne i magasiner og ute i friluftsmuseets mange bygninger, var noe av det første Jostein Skurdal snakket om da han som ny direktør på Maihaugen orienterte DSSV-styret om sine planer og tanker. For det er mye å holde, og skaffe orden på i museet vårt: Ikke mindre enn 80 000 enkeltgjenstander er registrert – fra den største høyvogna til den vesle kaffekoppen. I tillegg kommer et ukjent antall uregistrerte saker og ting.

Det er historikeren Helge Sognli som har hovedansvaret for samlingsforvaltningen, en jobb han deler med sine 12 spesialister innenfor et stort felt av registrering, konservering og systematisering. En guidet tur gjennom de forskjellige magasinene som vi ellers aldri får se – og knapt nok høre om – er både tankevekkende og spennende.

I hovedbygningens mest tilbaketrukne og omhyggelig innelåste kjellere finner vi Magasin A og B med sidelengs flyttbare reoler fra gulv til tak. For et ukyndig øye er det en salig kombinasjon av raritetskabinett og skattkammer, og samtidig et forråd av alminneligheter og kunstgjenstander som vi skulle tro dekker ethvert behov for utstilling og forskning. En vegg er fylt opp av et utall bogtrær. Ved siden av troner en vakker

I et grundig låst metallskap oppbevares metervis av Anders Sandvigs omhyggelig førte Hovedkatalog – en historisk skatt i seg selv.

samling kunstferdig utskårne sleder. På en hylle teller vi 60–70 bondeøkser av den sorten som ble brukt mot skottene i 1612. En komplett ridder-rustning står og vokter blant alt det andre en vakker liten statue av Anders Sandvig – et naturalistisk kunstverk av den typen de kritikere ønsker som ikke er fornøyd med RAM-minnesmerket utenfor. Sognli kan ellers fortelle at Sandvigs våpensamling er av en størrelse og kvalitet som utmerker den langt utenfor landets grenser.

Men vi må ut og opp for å finne de virkelige store lagringsplassene; lengst nord og øst i Maihaugens vidstrakte areal, dit vi sjelden eller aldri kommer på vår vanlige søndagstur. Sannsynligvis er det ikke ønskelig heller. Først passerer vi kornmagasinet – en av de gamle bygningene der temperatursvingninger og ditto fukt gjør den til et mindre gunstig gjenstandsoppbevaringssted. Lenger opp, der-

imot, forbi der vaktmestertjenesten har sine mange lagre, kommer vi til museets nye, svære og moderne magasin haller av plast. 800 kvadratmeter hver, med kontrollert atmosfære og temperatur som svinger mellom 9 og 13 grader. «Overraskende billig i drift», sier Sognli, men legger ikke skjul på at det er snakk om store million-investeringer. En av hallene skal brukes til større gjenstander – sortert etter dimensjoner, og en ny mesanin over halve gulvet vil øke lagringskapasiteten. I den andre skal det bli et mobilt reolsystem, med et opplegg der det er mulig å kjøre truck mellom dem. Her vil kapasiteten øke fra 600 til 1600 pall-plasser. Prosjektet er ute på anbud nå, og Sognli regner med at den ene hallen vil være ferdig innredet til sommeren.

Registrator Ole Maurits Berget sitter ved sin datamaskin og «Primus forvaltningsverktøy» med en hatteform. Til sommeren skal hattemaker- og urmaker-verkstedene sammen med frisørsalongen ut i den gamle by, og alt av løsøre må registreres på nytt. Gjenstandene blir merket og får en strek-kode. Denne forteller hvor gjenstanden er plassert, i tillegg til annen relevant informasjon.

De som tar avgjørelsen

Av Ivar Olstad

I året 2016 fikk Maihaugen henvendelser fra 183 mennesker som hadde noe de tenkte museet kanskje hadde bruk for. Tilbud som spente over hele spekteret av gjenstander; leker, dukker og spill, kniplinger og sprang, medaljer, støvsugere og privatarkiv. Noen rydder på låven og mener at eldre jordbruksmaskiner kan være til museumsnytte. Mest er det folk fra byen og omegn, en del fra dalen, og enkelte slengere – gjerne gamle lillehamringer – fra landet forøvrig.

«Takk for at dere tenker på Maihaugen», skriver Helge Sognli – avdelingslederen for samlingsforvaltning – tilbake til glade givere. Og mener det virkelig. Men det store flertall får allikevel et begrunnet og høflig «nei takk». De avfinner seg greit med det. Oftest er det saker som museet allerede har mye av fra før, eller de ligger på siden av Maihaugens oppgaver.

Et av problemene er også at det etter hvert har hopet seg opp ganske så store mengder av gjenstander som det må tas hånd om, og som til dels ikke er skikkelig registrert ennå. På Bjørnstad-låven er det for eksempel fullt; smått og mye stort som i løpet av 2017 skal ut, vurderes, sorteres og magasineres. «Vi har et solid etterslep av såkalt sorte inntak», forteller Helge. «Tidligere kom det iblant folk med hengerlass og alternativene: Vil dere ta det, eller skal jeg kjøre det på dynga? Og museet tok det! Syntes de måtte det».

Helge Sognli med noe av Håkon Brusveens premiesamling, som vingromingen har donert til OL-museet.

Fra venstre: Kjersti Braanaas Moen, Helge Sognli, Kåre Hosar, Thorstein Hernes, Monica Klomstadlien, Siren Hjertenes og Jan Ove Vasaasen.

Monica Klomstadlien

Rydde, sortere, kaste, ta vare på – hva gjør vi?

Av Kristin Helland

Kanskje du har fått i oppdrag å skrive jubileumsberetningen for foreningen du er medlem av? Foreningen fyller 75 år og har selvsagt skiftet ledelse mange, mange ganger. Hvordan finne stoff?

Det finnes faktisk folk som kan hjelpe deg. Folk som kan noe om arkiv og kan lede deg på rett vei. De har til og med utdanning i arkiv- og dokumentbehandling.

Den nye lederen i Opplandsarkivet avd. Maihaugen, Monica Klomstadlien, har sin utdanning fra Høgskolen i Oslo og Akershus, men forteller at nå kan man få slik utdanning til og med her på Høgskolen Innlandet!

Det er mye vi ikke vet om arkiv. Monica forteller at Opplandsarkivene har sitt sekretariat på Melkefabrikken på Kapp, og at Statsarkivet på Hamar er et overliggende organ. Over der igjen finner vi Riksarkivet. Det er altså mange som kan noe om **å rydde, sortere, kaste og arkivere**. På Maihaugen finnes også gode hjelpere i arkivassistent Richard og i frivillig-gruppen Maihaugvennene. Det er 11 erfarne ryddehjelpere som stiller opp én gang pr. uke.

Monica sier det er nok arbeid til flere arki-

varer, selv om mange hyllemeter med stoff fra Midtdalen nå er sendt til Gudbrandsdalsarkiva. På Maihaugen finnes 2500 hyllemeter med arkivstoff. 800 av dem er ikke ferdig ryddet!

Opplandsarkivet avd. Maihaugen.

Hver tirsdag fra klokken 8 til 15.30 er døren åpen og helperne Monica og Richard er på plass i Salvesengården. Denne befinner seg i Byavdelingen.

Arkivansvarlige Monica forteller at det er mye besøk av historisk interesserte folk – også folk som jobber med slektshistorie. I tillegg har de godt besøkte nettsider. Adressen er www.opam.no. Man kan også ta kontakt og kanskje få svar på spørsmål via e-post: opark@maihaugen.no

Det er mye morsomt og overraskende å oppdage! Akkurat den dagen Maihaugbladet var på besøk, kunne Monica Klomstadlien vise til en utstilling av kjærlighetsbrev som var lagt ut under «nyheter og aktuelt» på hjemmesiden. Kanskje tips å få til neste gang du skal skrive et kjærlighetsbrev?

Museets bankende hjerte

Av Ivar Olstad

Arbeidsplassen Maihaugen er full av kontorer, korridorer og verksteder: Alt dette som skal til for å holde maskineriet i gang. Som vi aldri ser der det strekker seg innover bak den grå Geir Grung-fasaden. Dette som gjør at vi kan oppleve museet på vårt utvendige, betraktende vis.

I følge møbelsnekker og treskjærer Jens Kåre Holen, er det i snekkerverkstedet vi finner selve hjertet i den daglige drift. Hit søker museumshåndverkerne og forbereder det som gjøres ute i anlegget. Her lager de paneler og listverk etter gammel skikk, og har de ikke rett profil så sliper de et høvelstål eller lager en passende håndhøvel – sjølhjulpne som de er.

Og her holder Trond Johnsen til. En av spesialitetene er reproduksjon av dører og vinduer. Bøyd over et vindu fra Dronning-hjemmet erstatter han de ødelagte med ferske ruter av nyprodusert gammel-aktig slag. «På det huset blir det mye å gjøre», mener han.

Birkebeinerrennet – fra saga til styrkeprøve

Illustrasjon: Kristoffer Damskau / Maihaugen

Årets store nye innendørs utstilling på Maihaugen handler om Birkebeinerrennet og nordmenns forhold til vinter, fjell og ski.

Historiske linjer trekkes tilbake til birke-

beinernes flukt fra baglerne, over fjellet fra Gudbrandsdalen til Østerdalen i 1206, med kongssønnen Håkon Håkonsson.

I utstillingen ser du glimt fra Birkebeinerfilmen og historiske bilder fra birkebeinerrennet. Du kan se skiutstyr fra flere hundre år tilbake og fram til i dag.

Ski utviklet seg fra å være nytteredskeer til å handle om sport, idrett og norsk identitet utover på 1800-tallet.

Det første Birkebeinerrennet ble arrangert i 1932. Siden har rennet hatt stor suksess og utfordret et helt folk til å måle krefter med det norske vinterfjellet.

Utstillingen kan du se på Maihaugen ut oktober. Les mer på maihaugen.no/birkebeinerrennet

Torsdagsvennene

– Maihaugens nyttige, gode venner

Av Birgit Madslie og Jan Ove Vasaasen

De er over 30 personer. Hver eneste torsdag gjennom høst, vinter og vår møtes de for å utføre praktisk arbeide for Maihaugen. «Dette er både meningsfullt og hyggelig», sier torsdagsvennene. «Og det er nyttig», sier Jan Ove Vasaasen, som administrerer torsdagsvennene sammen med flere arbeidsledere på Maihaugen.

Det hele startet i 1993, forteller tidligere museumsbibliotekar på Maihaugen, Guri Velure. I forbindelse med det store nybygget som skulle komme til OL-94, måtte det tas hull på en betongvegg for å binde sammen gammelt og nytt. I denne operasjonen trengte betongstøv seg inn over gjenstander og hyller i to store magasin. Å få bort dette var en enorm jobb. Løsningen ble en stor frivillig mobilisering gjennom Venneforeningen til Maihaugen (DSSV). Et enormt arbeide ble satt i gang av en gjeng fryktløse pensjonister. Gjenstand for

gjenstand ble tatt ned, støvet ble fjernet og gjenstandene satt opp igjen. Å få utført dette arbeidet med Maihaugens egne ansatte eller med leid ekstrahjelp, ville vært en kjempeutfordring. «Torsdagsvennene» var dermed født!

I dag utfører torsdagsvennene mange oppgaver. Noen jobber på Opplandsarkivet med ordning og systematisering av arkiver. Andre arbeider med registrering av Maihaugens store foto- og gjenstandssamling. Deres kunnskap og interesse for historien og geografien i distriktet er viktig i arbeidet både ved arkivet og med foto- og gjenstandssamlingene. Det er også andre oppgaver som utføres av torsdagsvennene: Gjennomgang av aviser til Maihaugens klipparkiv, arbeid på snekkerverkstedet og skogs- og vedarbeid.

Altså, helt klart: Torsdagsvennene er gode venner for Maihaugen!

ÅRSMELDING 2016

De Sandvigske Samlingers Venner

Styrets sammensetning

Svend Strand, leder valgt første gang 2013
Ivar Olstad, nestleder valgt første gang 2011
Kristin Helland valgt første gang 2013
Anne Lise Gjestvang valgt første gang 2014
Birgit Engesæter Madslie valgt første gang 2016
Svein Erik Besserud utnevnt av SLM 2016
Jostein Skurdal Maihaugens direktør
Varamedlemmer:
Erik Skjellerud og Svein Arne Rudi

Valgkomite: Per Bjørn Brandsæter (leder),
Hilde Grøneng, Kari Slorbak
Revisor: Ernst & Young

Årsmøtet

Venneforeningen arrangerte sitt årsmøte 16. mars 2015 med ca. 40 stemmeberettigede til stede. Protokollen ble publisert i Maihaugbladets utgave 2/2016 og blir ikke gjentatt her.

Styremøter

Styret avholdt 6 styremøter i 2016, samt et fellesmøte med styret i Stiftelsen Lillehammer museum.

Styreleder i DSSV er medlem av styret for Stiftelsen Lillehammer Museum med fulle rettigheter og har deltatt på SLMs styremøter i 2015. Dette er endret i 2016 av SLM slik at det nå er DSSVs styre som utnevner ett medlem til SLMs styre for to år. I DSSVs styremøte 14.9.2016 utnevnte styret Svend Strand til dette verv med Birgit Engesæter Madslie som varamedlem.

Økonomi / medlemstall

Venneforeningen har en hyggelig økning av medlemmer, 512 enkeltmedlemmer (498 i fjor), 1910 familiemedlemskap (1850), mens antallet livsvarige medlemmer er litt redusert, 288 (294).

Vi har også i år bedrevet utstrakt verving, spesielt på de store utendørsarrangementene Barnas vinterdag og sommerdag, St. Hans og julemarkedet. Vi er meget godt fornøyd med vårt medlemstall. Totalt sett (basert på 3,5

personer/familiemedlemskap) er det mer enn 7 000 personer i vår medlemsmasse. Ca 80% har postadresse Lillehammer, det betyr at ca. 20% av kommunens befolkning er medlemmer av DSSV! Dette understreker posisjonen som Maihaugen har i byen og dens innbyggere. Samlete inntekter var kr 1.502.830, omtrent som fjoråret. De største utgiftspostene til drift var Barnas dag, Maihaugbladet og utgifter relatert til Torsdagsvennene.

Vi viser for øvrig til vedlagt resultatregnskap og balanse per 31.12.2016 som viser et overskudd på kr 36.196 som foreslås akkumulert inn i egenkapitalen. Våre frie midler er nå på ca. 1 mill NOK. Det gir oss mulighet til å kunne bidra med en stor gave til museet den dagen styret mener anledningen er der til å bidra med et ekstra løft!

Tusen takk til Anita Wottestad Rustad ved SLMs økonomiavdeling for god hjelp med regnskapene. Dette er et positivt og hyggelig bidrag fra museet til DSSV!

Venneforeningens gave til Maihaugen

Styret bevilget i 2016 totalt kr 1.040.000 til Maihaugen.

Kr 800.000 ble bevilget til ulike vedlikeholdsprosjekter med hovedoverskrift «Bevaring av bygninger». Midlene gikk spesielt til

- Fullføring av restaureringen på Vigstadstua Skjåktunet. Arbeidet omfattet reparasjon av tømmer som er råteskadet, legging av nytt torvtak og ny pipe. Arbeidet var omfattende og komplisert da det var store skader.
- Gjenoppføring av Gaukstadsミア som siden 1980-tallet har ligget lagret på Maihaugen. Nå er grunnmuren satt opp og huset gjenoppføres i håndverkskvartalet i byen. Dette er ett viktig tilskudd til den store satsningen som er i gang med å flytte håndverksmiljøene fra DGV ut i byen i mer naturlige omgivelser.
- Ta av torvtakene og legge varatak på 2-3 hus på Bjørnstadstunet for å hindre råteskader på tak som lekker og få kontroll på bygningen.

Kr 200.000 ble bevilget til Maihaugens nye prosjekt «Hyttedrømmen». «Myklebu» fra 1965 er flyttet fra Mykkelsei i fjellet på østsidan av dalen på Fåvang til Maihaugen hvor den som første hytte er plassert i et tenkt hyttetun bortenfor setrene på seteranlegget.

Våre gaver utløste i tillegg kr 260.000 i bidrag fra Kulturdepartementet, basert på statens vedtatte «gaveforsterkningsordning» som gir 25% ekstra statstilskudd til private gaver til museers vedlikeholdsarbeid.

«Som vanlig» bevilget styret kr 40.000 til «Anders Sandvigs museumspris» for fremragende innsats for bevaring og formidling av kulturarv i Gudbrandsdalen og Lillehammer. DSSV er representert i juryen ved Britt Bøhn. Anders Sandvigs museumspris for 2016 gikk til folkesanger Camilla Granlien og folkemusiker Mari Skeie Ljones «for årelangt arbeid med formidling av sangtradisjonen i Gudbrandsdalen» (Camilla) og for «folkemusikkpoesi-prosjektet «Spring du fela», der historien til både spillmenn og -kvinner fra Gudbrandsdalen blir formidlet (Mari),

Hovedaktiviteter

DSSV har hatt et arbeidsår med som vanlig stor og positiv aktivitet.

Alle har hatt ansvar for ulike arrangementer/oppgaver. Vi nevner spesielt Barnas dag, Maihaugbladet, informasjon/PR og den årlige verneturen. I tillegg har alle styremedlemmer og varamedlemmer deltatt i verving av nye medlemmer på St. Hansaften, Barnas vinterdag og –sommerdag, samt i forbindelse med julemarkedet.

Barnas sommerdag

Barnas sommerdag var som alltid populær og trakk mange besøkende barnefamilier. Det var ca. 3 500 besøkende og ca. 40 nye medlemmer ble vervet. Arrangementet hadde i år ca. 50 aktiviteter og barn, foreldre og besteforeldre koste seg.

Også i år må vi berømme SLMs arrangementsansvarlige Rune Prøven som holder i hele arrangementet på en meget profesjonell måte! Fra DSSV koordinerer Kristin Helland vår innsats med hjelp fra Erik Skjellerud og Svein Arne Rudi.

Medlems-/venneturen

Gjennom årene har DSSVs verneturer vært meget populære, og ble også i 2016 fulltegnet umiddelbart etter påmeldingsåpning. I år aksepterte vi kun påmeldinger gjennom SMS eller E-post. Derved fikk vi «tidsstempling» av påmeldingene, og dokumentert at de som først melder seg på får plass.

I år var Hedmark målet. Flott vær, fine besøksmål med dyktige guider gjorde turen til minnerik opplevelse for alle deltakerne. Vi besøkte storgården Hovelsrud på Helgøya, Domkirken og det nye Kulturhuset på Hamar, Aqua Vita produksjonen på Atlungstad og spiste tradisjonell laks og jordbær middag på Skibladner på turen hjem. Stor takk til våre «nye» turverter i år, Anne Lise Gjestvang og Svein Arne Rudi, med god hjelp fra Ivar Olstad.

Maihaugbladet

Det kom ut tre nummer av Maihaugbladet i 2016 med vekt på å omtale aktivitetene på museet og våre egne arrangementer. Bladet benyttes også av museet, i tillegg til deres andre kommunikasjonskanaler, for å orientere om alt som skjer og skal skje på og omkring museet.

Utgivelsene var tidsmessig som før, med første nummer i mars, det andre nummeret i juni og siste nummeret primo desember.

Alt i alt omfattet og dekket årets Maihaugblader det vide spekter av arrangementer, temaer og saker som berører Maihaugen. Årets redaktør Ivar Olstad maktet nok en gang å synliggjøre det store arbeid som i løpet av året nedlegges på, av og omkring museet og Stiftelsen Lillehammer Museum. Han har også fått fin hjelp av øvrige styremedlemmer og ikke minst SLMs medarbeidere i å lage stoff om museets virksomhet. Takk til Ivar, og også til bidragsytere forøvrig, for hans siste og som alltid innholdsrike og interessante årgang av Maihaugbladet!

Kristin Helland har deltatt i årets redaksjon og vil fra utgivelse nummer 2 i 2017 overta redaksjonsansvaret etter Ivar Olstad.

Torsdagsvennene

I 23 år har Torsdagsvennene lagt ned et stort og viktig arbeid for Maihaugen, mer enn 40 års-

verk siden 1993. DSSV er stolte av den innsatsen de gjør, og vi støtter og bidrar så godt vi kan til at dette kan fortsette. Birgit Engesæter Madslie er DSSVs hovedkontakt overfor virksomheten her. Museet gjør en fin jobb med planlegging og ledelse av det arbeidet torsdagsvennene utfører. Museets ansvarlige for arbeidet er Jan Ove Vasaasen.

Vi takker både Torsdagsvennene og Birgit og Jan Ove for fin innsats. Vi ser fram til fortsatt verdifullt arbeid utført til glede for deltagerne og til fordel for Maihaugen! Det ukentlige møtet på torsdagene er for alle en kombinasjon av nyttig arbeid og hyggelig, sosialt samvær.

Sluttkommentar

Også museumsåret 2016 ble innholdsrikt, spennende og variert. Sommersesongen ga en meget gledelig økning i antall besøkende på Maihaugen. Vi gleder oss over at besøkstallene viser at også medlemsmassen i DSSV er flittige gjester.

Samarbeidet mellom Stiftelsen Lillehammer Museum/Maihaugen og DSSV fungerer meget godt. Styret i DSSV vil takke SLM og dens leder Jostein Skurdal for et fint år. Vi føler oss som

«Gode Venner!». Vi møter en samarbeidsvilje, åpenhet og imøtekommenhet som vi setter stor pris på. Vi ser med glede fram imot fortsettelsen.

Vi takker alle våre medlemmer, de dyktige medarbeidere på Maihaugen og alle andre som har hjulpet oss gjennom året for godt samarbeid og ser frem til spennende aktiviteter og opplevelser i 2016!

FORSLAG TIL REVISJON AV VEDTEKTER

Styret har i inneværende år gjennomgått foreningens vedtekter. Det framlegges forslag til reviderte vedtekter på årsmøtet. I hovedsak er det en ren redaksjonell opprydding, endringene er de følgende:

1. De Sandvigske Samlinger heter nå Stiftelsen Lillehammer Museum, endret i samsvar med dette, Maihaugen beholdt hvor relevant/aktuelt. (§§ 2,5,8,11)
2. Klargjort stemmerettbestemmelser for familiemedlemskap (§ 3)
3. Klargjort når skriftlig avstemming kreves, i samsvar med beslutning på årsmøtet 2016 (§9)
4. Vararepresentanter i DSSV-styret er omdøpt til varamedlemmer. (§§ 5,6,8)
5. DSSVs representasjon i SLMs styre er korrigert i samsvar med vedtektsendring gjort i SLM, nå utpeker DSSVs styre en person til SLMs styre. Tidligere var dette DSSVs styreleder. (§§ 6,7)
6. Beskrivelse av SLMs presentasjon på DSSVs årsmøte korrigert i samsvar med realiteter. (§ 8)

Selve vedtektene kan fås ved henvendelse til styreleder Svend Strand på svstrand@gmail.com eller på telefon 9098 0650.

HÅKON BRUSVEEN – OLYMPISK MESTER OG RADIOLEGENDE

Norges Olympiske Museum hyller vår lokale kihelt og folkekjære NRK-reporter Håkon Brusveen med en ny liten utstilling.

Utstillingen åpner 23. februar, samme dato som Brusveen tok gullmedalje i OL i Squaw Valley i 1960.

Utstillingen forteller om gutten fra småbruket Brusveen i Vingrom som hadde astmaplager som barn, men som ble olympisk mester. Han ble også en populær sportsreporter med bred vingromsdialekt. I forbindelse med utstillingen inviteres også publikum til selv å prøve seg som sportskommentator i en liten kommentatorboks.

Foto: Scampix

Årsregnskap De Sandvigske Samlingers Venner

1) Avsatt kontingent neste år gjelder forskuddsbetalt kontingent 2017.

2) Av leverandørgjeld er kr. 111 346,- mellomværende med Stiftelsen Lillehammer Museum.

3) Andre inntekter består av refusjon av momskompensasjon 2015 og gaveoverføring.

4) Vedtatt at utsendelse Maihaugbladet skal spesifiseres i regnskapet siden utgiften er vesentlig.

INNTEKTER		2016	2015
Innbetalt kontingent		1 346 700	1 317 475
Livsvarig medlemskap		16 500	16 500
Deltakelse tur		69 600	81 000
Andre inntekter	3)	70 030	75 540
Sum inntekter		1 502 830	1 490 515

KOSTNADER			
Barnas dag		99 383	92 350
Turer		60 969	69 989
Spesialomvisning		0	8 596
Maihaugbladet		71 070	69 900
Torsdagsvennene		78 126	77 167
Utesendelse Maihaugbladet	4)	74 624	58 970
Administrasjonskostnader		44 541	48 043
Andre aktiviteter		0	13 369
Sum støtte Maihaugen		1 000 000	808 000
Museumspris		40 000	40 000
Markedsføring		3 596	2 539
Sum kostnader		1 472 309	1 288 923
Driftsresultat		30 521	201 592

FINANSPOSTER			
Renteinntekter		5 675	13 107
Sum finansposter		5 675	13 107
ÅRSRESULTAT		36 196	214 699

EIENDELER			
Bankinnskudd		2 231 215	1 987 046
Sum eiendeler		2 231 215	1 987 046

EGENKAPITAL			
Annen egenkapital		959 504	923 308

GJELD			
Avsetning kontingent neste år	1)	1 160 365	957 500
Avsetning tilskudd Maihaugen		0	0
Leverandørgjeld	2)	111 346	106 238
Sum egenkapital og gjeld		2 231 215	1 987 046

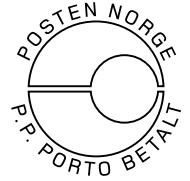
B

Foto: Cathrine Dokken

Til Heidal – Venneturen 2017

Av Ivar Olstad

Heidal! Ikke sør i Valdres, eller ved Notodden, men «vår» Heidal – bygda langs Sjoa nordvest i Gudbrandsdalen. Hit går Venneturen søndag 3. september i år.

Det blir garantert hverken rafting, brupending, juving eller elvebrett på oss denne gangen. Vi kan gledes over Sjoa der den bruser i dalbunnen; en av Nord-Europas beste elver for hvitvannssport, men lar de fire vannsportbedriftene seile sin egen sjø og konsentrerer oss om kulturlandskapet.

Bygda med sine 1600 innbyggere, som nå er en del av Sel kommune, har den største tettheten av verneverdige bygninger i landet. Mange kjenner navn som Søre Harildstad, Kruke, Slette og Bjølstad, men det er faktisk hele ni totalfreda gardar i Heidal. Ikke mindre enn 90 hus er på Riksantikvarens fredningsliste. «Her er mange større gardar med serprega gamle

gardsanlegg som representerer noko av det finaste i den gamle bygningskunsten i dalen», skriver Einar Hovdhaugen. Bjølstad, en gang Gudbrandsdalens største gard, var i sin tid hovedsete for adelslekten Bratt, og hadde for 150 år siden ikke mindre enn 30 husmenn.

I skrivende stund er ikke programmet spikret ennå, men vi har både den ofte medieomtalte Glittersjø fjellgard lengst nord i bygda, Heidal kirke og middag i det meget tradisjonsrike Heidal Hotell på listen. Heidal ysteri er interessant, og vi er lovet kunnig hjelp av kjentfolk i kulturbygda.

Vi endrer prosedyren i år, og utsetter påmeldingen til etter utgivelsen av Maihaugbladet nr. 2/17, som kommer med endelig beskjed om dette i begynnelsen av juni.

Turansvarlige er også denne gang Anne Lise Gjestvang og Svein Arne Rudi.

De Sandvigske Samlingers Venner
Maihaugvegen 1, 2609 Lillehammer / Bankgiro: 2000.05.17608